

CYTATY

1. *Sapere aude!* (Odważ się być mądrym, Horacy)
2. Sprawiedliwość jednej godziny jest więcej warta niż modlitwa całego roku. (Mahomet)
3. Nie słuchajcie tych, którzy mówią: głos ludu to głos Boga. (Alkuin)
4. Wierzę, aby zrozumieć. (św. Augustyn)
5. Więcej ludzi żyje według zmysłów niż podług rozumu. (Dante)
6. Idź swoją drogą, a ludzie niech mówią, co chcą. (Dante)
7. Jeśli jeden człowiek opływa w przyjemności i rozkosze, podczas gdy wszyscy dookoła pogrążeni w nędzy jęczą i płaczą – nie jest on królem, lecz dozorcą więzienia. (Tomasz More – Morus)
8. Próżnowaniem poniża się dary natury. (Kopernik)
9. Takie zwykły być Rzeczpospolite, jakie są obyczaje i wykształcenie obywateli. (Zamoyski)
10. Nową przypowieść Polak sobie kupi, że i przed szkodą, i po szkodzie głupi. (Kochanowski)
11. Polska od morza do morza (Kochanowski)
12. Polska nierządem stoi. (anonimowe)
13. Gdybym nawet wiedział, że jutro świat przestanie istnieć, to jeszcze dziś zasadziłbym drzewko jabłoni. (Luter)
14. Kropla przebija kamień, upadając nie dwa razy, lecz często; tak człowiek staje się rozumny, czytając nie dwa razy, lecz często. (G. Bruno)
15. Muszą być ludzie, którzy mają odwagę mówić swobodnie. (G. Bruno)
16. Politykowi nie wolno być niewolnikiem własnych słów. (Machiavelli)
17. Wolność jest potęgą polityczną podzieloną na małe części. Suwerenność nie może być dzielona. (T. Hobbes)
18. Kiedy przemawia złoto, elokwencja jest bezsilna. (Erazm z Rotterdamu)
19. Zanim przemówisz, obróć siedem razy język w gębie. (Galileusz)
20. Jeśli dasz mi sześć linijek napisanych przez najbardziej uczciwego człowieka, i tak znajdę w nich przyczynę do powieszenia go. (Richelieu)
21. Wojna powinna żywić wojnę. (Wallenstein)
22. *Liberum veto* (Siciński)
23. Polska przedmurzem chrześcijaństwa (Urban VIII)
24. Tchórzostwo jest matką okrucieństwa. (Montaigne)
25. Każdy łotrzyk, gdyby zechciał, mógłby zostać mężem stanu. (Fielding)
26. Lepiej mieć lwa na czele armii owiec, niż owcę na czele armii lwów. (Defoe)
27. Państwo to ja (Ludwik XVI)
28. Profesja hipokryty przynosi wspaniałe korzyści. (Molier)
29. Kto chce rządzić ludźmi, nie powinien pędzić ich przed sobą, ale sprawić, by podążali za nim. (Monteskiusz)
30. Każdy obywatel ma obowiązek umrzeć za ojczyznę, nikt nie ma obowiązku kłamać dla niej. (Monteskiusz)
31. Bogactwo jest produktem pracy. (Locke)
32. Nie ma w historii bardziej powszechnego zjawiska niż religijni tyrani. (Holbach)
33. Jeśli nie byłoby Boga, trzeba by było go wymyślić. (Voltaire)
34. Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa. (anonimowe)
35. W moim państwie każdy na swój sposób umie być szczęśliwy. (Fryderyk II)
36. Za pieniądze można w Polsce wszystko zdziałać. (Fryderyk II)
37. Strata czasu jest podobnie do śmierci nieodwracalna. (Piotr I Wielki)
38. Milsza śmierć wolna niż życie w kajdanach. (Krasicki)
39. Paść może i naród wielki, zniszczyć może tylko nikczemny. (Staszic)
40. Za samą szlachtę bić się nie będę. (Kościuszko)
41. Czym jest stan trzeci? Wszystkim. Czym był dotychczas? Niczym. Czego żąda? Być czymś. (Sieyès)
42. Wojna pałacom. Pokój chatom. (Chamfort)
43. Ojczyzny nie zabiera się ze sobą na podeszwach butów. (Danton)
44. Nie zapomnij pokazać mej głowy ludowi. Warta jest tego. (Danton)
45. Wystarczy dziesięciu zorganizowanych, aby zadrżało tysiąc rozproszonych. (Mirabeau)
46. Milczenie ludów jest lekcją dla królów. (Jean Baptiste de Beauvais)

47. Koniec marzeń, panowie. (Aleksander II)
48. Zdjęto chłopu kajdany razem z butami. (M. Badeni?)
49. Polacy, wybiła godzina zemsty. (Wybicki)
50. Kury im macać, a nie rewolucję robić. (Chłopicki)
51. Dla Polaków można coś dobrego czasem zrobić, ale z Polakami nigdy. (Wielopolski)
52. I rewolucje mają swoich pedantów. (Capek)
53. Gdyby bitwa pod Warszawą zakończyła się zwycięstwem bolszewików, nastąpiłby punkt zwrotny w dziejach Europy. (lord D'Abernon)
54. Cud nad Wisłą (anonimowe)
55. Oddanie Śląska Polsce równałoby się wręczeniu zegarka małpie. (Lloyd George)
56. Jestem Polakiem więc mam obowiązki polskie. (Dmowski)
57. Polacy chcą niepodległości, lecz pragnęliby, aby ta niepodległość kosztowała dwa grosze i dwie krople krwi – a niepodległość jest dobrem nie tylko cennym, ale i bardzo kosztownym. (Piłsudski)
58. Sejmokracja (Piłsudski)
59. Zwyciężyć i osiąść na laurach – to klęska. Być zwyciężonym i nie ulec – to zwycięstwo. (Piłsudski)
60. My w Polsce nie znamy pojęcia honoru za wszelką cenę. (Beck)
61. Polska od Bałtyku odepchnąć się nie da. (Beck)
62. Silni! Zwarci! Gotowi! (anonimowe)
63. Człowiek, który zgadza się ze wszystkimi nie zasługuje na to, by ktokolwiek się z nim zgadzał. (Churchill)
64. Władza demoralizuje, a władza absolutna demoralizuje absolutnie. (John E. Acton)
65. Kłamstwo powtórzone sto razy staje się prawdą. (Goebbels)
66. Gdy słyszę słowo kultura, odbezpieczam rewolwer. (H. Johst / H. Göring)
67. Szerokie masy ludu łatwiej ulegają wielkiemu kłamstwu niż małemu. (Hitler)
68. Faszyzm jest religią. (Mussolini)
69. Człowiek stosujący przemoc jest większym niewolnikiem od tego, który cierpi z jej powodu. (L. Tolstoj)
70. To zupełnie naturalne, że władza robotnicza i chłopska zabija swoich wrogów jak wszy. (Gorki)
71. Kapitałiści sprzedadzą nam sznurek, na którym ich powiesimy. (Lenin)
72. Nie ważne jest, kto i jak głosuje, ale kto liczy głosy. (Stalin)
73. Historia dowodzi, że im mniej się czyta, tym więcej kupuje się książek. (Camus)
74. Kto się czuje młodym, jest nim przez całe życie. (Clemenceau)
75. Technicznie żyjemy w epoce atomowej, uczuciowo ciągle w epoce kamiennej. (Fromm)
76. Piekło to jesteśmy my sami. (Thomas S. Eliot)
77. Zabić można tylko ciało człowieka. Nie można zabić jego głosu. (Faulkner)
78. Nie wystarczy słuchać Wielkiego Brata. Trzeba go również kochać. (Orwell)
79. W zasadzie najważniejsze jest życie. A jak już jest życie, to najważniejsza jest wolność. A potem oddaje się życie za wolność. I już nie wiadomo, co jest najważniejsze. (Edelman)
80. Nad nami – noc. Goreją gwiazdy, / dławiący, trupi nieba fiolet. / Zostanie po nas złom żelazny / i głuchy, drwiący śmiech pokoleń. (Borowski)
81. Jedna bomba atomowa i wrócimy znów do Lwowa. (anonimowe)
82. Jakie powstanie w Polsce było najbardziej nieudane? Powstanie Polski Ludowej.
83. Cały naród buduje swoją stolicę. (anonimowe)
84. Trzy razy tak! (anonimowe)
85. Trzy razy tak to Polaka znak. (anonimowe)
86. Kto wyrąbie więcej niż ja? (Pstrowski)
87. Ten, kto podnosi rękę na władzę ludową, niech będzie pewien, że mu te rękę władza ludowa odrąbie. (Cyrankiewicz)
88. Odwilż (Erenburg)
89. Siłę nie zawsze towarzyszy odwaga i odwrotnie, słabość nie musi być tchórzliwa. (Andrzejewski)
90. Murti Binga – pigułka Murti Bing był to filozof mongolski, któremu udało się wyprodukować środek przenoszący światopogląd drogą organiczną. Człowiek, który zażył pigułki MB zmieniał się zupełnie, zyskiwał pogodę i szczęście. Zagadnienia, z którymi się borykał, nagle przedstawiały mu się

jako pozorne i niegodne troski. Na ludzi zajmujących się nimi patrzył już z uśmiechem pobłażania. Człowiek łykający pigułki MB przestawał być wrażliwy na jakiekolwiek elementy metafizyczne. Dręczony poprzednio nienasyconym filozoficznym, idzie na służbę nowego ustroju, pisząc zamiast dysonansowej dawnej muzyki marsze i ody, malując zamiast dawnych abstrakcji obrazy społecznie użyteczne. Ponieważ jednak nie mogli się całkowicie pozbyć dawnej swojej osobowości, stali się znakomitymi okazami schizofreników. (w: Cz. Miłosz *Umysł zniewolony*)

91. Ketman – "Posiadacz prawdy nie powinien wystawiać swojej osoby, swego majątku i swego poważania na zaślepienie, szaleństwo i złośliwość tych, których Bogu spodobało się wprowadzić w błąd i utrzymać w obłądnie". Należy więc milczeć o swoich prawdziwych przekonaniach, jeżeli to możliwe. "Jednakże – powiada Gobineau – są wypadki, kiedy milczenie nie wystarcza, kiedy może ono uchodzić za przyznanie się. Wtedy nie należy się wahać. Nie tylko wtedy trzeba wyrzec się publicznie swoich poglądów, ale zaleca się użyć wszelkich podstępów, byleby tylko zmylić przeciwnika. Będzie się wtedy wypowiadać wszelkie wyznania wiary, które mogą mu się podobać, będzie się odprawiać wszelkie obrządków, które uważa się za najbardziej niedorzeczne, sfałszuje się własne książki, wykorzysta się wszelkie środki wprowadzania w błąd. W ten sposób zdobędzie się wielkie zadowolenie zasługę, że uchroniło się siebie, i swoich, że nie naraziło się cennej wiary na ohydny kontakt z niewiernym, i wreszcie, że oszukując tego ostatniego i utwierdzając go w jego błędzie, ściągnęło się na niego hańbę i nędzę duchową, na którą zasłużył". Ketman polega na realizowaniu siebie wbrew czemuś. Uprawiający Ketman cierpi z powodu przeszkody, na jaką natrafia, ale gdyby przeszkoda została nagle usunięta, znalazłby się w pustce, kto wie czy nie o wiele bardziej przykryj. Wewnętrzny bunt jest nieraz potrzebny dla zdrowia i bywa szczególną odmianą szczęścia. To, co może być powiedziane, bywa o wiele mniej interesujące niż emocjonalna magia obrony własnego sanktuarium. Zdaje się, że dla większości ludzi konieczność życia w ciągłym napięciu i czujności jest torturą, ale wielu intelektualistom sprawia to równocześnie masochistyczną przyjemność. (w: Cz. Miłosz *Umysł zniewolony*, za: Artur Gobineau *Religia i filozofia w Azji Centralnej*)

92. Na czym polega to *homo sovieticus*? Hs to nie jest komunista, ale jest to człowiek, który stał kiedyś w kolejce przed straganem, który rozłożyli przed nim komuniści. Na straganie było dużo obietnic i trochę towarów. Hs ustawiał się w ogonku do tego straganu. Jego głównym problemem było to, żeby stanąć jak najbliżej. Hs popierał komunizm dopóty, dopóki na straganie był towar. Ale kiedy towaru nie było, Hs podniósł bunt. Teraz stragan został wymieniony. Za straganem – zdaje się – stoją inni ludzie. Ale Hs pozostał i pozostały jego nadzieje, przede wszystkim pozostały jego wymagania. Tego, czego wymagał kiedyś od komunistów, wymaga dziś od aktualnej władzy. Hs jest gotów zaakceptować każdego proroka, który obieca mu pewną bez – odpowiedzialność, albo pewną nieodpowiedzialność i pewien stopień konsumpcji. (Tischner)

93. Powiemy wam, czym jest socjalizm. Ale najpierw powiemy, czym nie jest. [...] Otóż socjalizm nie jest:

- społeczeństwem, gdzie pewien człowiek, który nie popełnił przestępstwa, czeka w domu na przyjście policji [...]
- społeczeństwem, którego kierownicy mianują sami siebie na swoje stanowiska;
- społeczeństwem, gdzie dziesięć osób mieszka w jednym pokoju [...]
- państwem, z którego nie można wyjechać;
- państwem, gdzie jest więcej szpiegów niż pielęgniarek i więcej miejsc w więzieniach, niż w szpitalach [...];
- państwem, gdzie tchórzom żyje się lepiej niż odważnym;
- państwem, gdzie wyniki głosowania [...] zawsze dają się nieomylnie przewidzieć;
- państwem, które ma monopol na udzielanie swoim obywatelom całej wiedzy o świecie [...]
- państwem, którego obywatel nie może przeczytać największych dzieł współczesnej literatury, ani obejrzeć największych dzieł współczesnego malarstwa, ani usłyszeć najlepszej współczesnej muzyki [...].

To była część pierwsza. A teraz [...] powiemy wam, czym jest socjalizm. Otóż: socjalizm jest to ustrój, który... eh! Co tu dużo mówić! Socjalizm jest to naprawdę dobra rzecz. (Kołakowski)

94. Komunista – człowiek bezwzględnie wierzący partii. Bezwzględnie, czyli wierzący jej bezkrytycznie na każdym etapie, niezależnie od tego, co ta partia głosi. Człowiek posiadający przystosowawczą zdolność umysłu i sumienia do przyjmowania bez zastrzeżeń dogmatu, że partia się

nie myli, choć myli się bez przerwy, co zresztą sama na każdym nowym etapie przyznaje. Nowy etap właściwie zaczyna się od krytyki poprzedniego i zapowiedzi, że dotąd się wprawdzie myliła, ale teraz przestaje. Kto potrafi w sobie pogodzić tę sprzeczność - nieomylność i omylność partii - jest komunistą. (Staszewski w: Teresa Torańska *Oni*)

95. Kto chce się uwolnić od prawdy, najczęściej dusi ją słowami. (T. Mann)

96. Mniej należy obawiać się głodu niż złych myśli. (H. Mann)

97. Siła polityczna wyrasta z lufy karabinu. (Mao Zedong)

98. *Non possumus* (Wyszyński)

99. Władzy raz zdobytej nie oddamy nigdy. (Gomułka)

100. Grypy nawet w najcięższych przypadkach nie leczy się gruźlicą. (Gomułka)

101. Polska stała na skraju przepaści, a teraz zrobiliśmy poważny krok naprzód. (Gomułka)

102. Tysiąc szkół na Tysiąclecie (Gomułka albo anonimowe)

103. Polska droga do socjalizmu (Gomułka)

104. Przybiegli, wołali: / w socjaliźmie / skaleczony palec nie boli. / Skaleczyli sobie palec. / Poczuli. / Zwątpili. (Ważyk *Poemat dla dorosłych*)

106. Jaka jest różnica między rokiem 966 a 1966? W roku 966 władza była chrześcijańska a lud pogański, a w roku 1966 jest odwrotnie. (anonim)

107. *I Had a Dream* (Miałem sen, M. L. King)

108. Cała Polska czeka na swego Dubczeka. (anonimowe)

109. Studenci do nauki, literaci do piór (anonimowe)

110. Syjoniści do Syjamu (anonimowe)

111. Żydzi na Madagaskar (anonimowe)

112. Jeżeli nie wykonasz zadań rewolucyjnych powierzonych przez partię, to nie będziesz miał prawa nawet umrzeć. (Kim Ir Sen)

113. Partia kieruje, a rząd rządzi. (Gierek)

114. Budujemy drugą Polskę. (Gierek)

115. Weźcie sprawy w swoje ręce. (Gierek)

116. Pomożecie? Pomożemy! (Gierek)

117. Niech zstąpi duch Twój i odnowi oblicze ziemi... tej ziemi. (Jan Paweł II)

118. Zbudujemy drugą Japonię. (Wałęsa)

119. Żeby Polska była Polską. (Pietrzak)

120. Rozmów Polaków z Polakami o sprawach Ojczyzny nigdy i nikt już nie zakłóci. (Jaruzelski)

121. Weźcie sprawy w swoje ręce. (Jaruzelski)

122. 90 spokojnych dni (Jaruzelski)

123. Kto za tym wszystkim stoi? (Jaruzelski)

124. Są granice, których przekroczyć nie wolno. (Jaruzelski)

125. Socjalizmu będziemy bronić jak niepodległości. (Jaruzelski)

126. Nie ma wolności bez Solidarności. (anonimowe)

127. Zima wasza, wiosna nasza (anonimowe)

128. WRON za Don (anonimowe)

129. Wrona orła nie pokona. (anonimowe)

130. Chcemy Lecha nie Wojciecha. (anonimowe)

131. Rząd się wyżywi. (Urban)

132. A na drzewach zamiast liści będą wisieć komuniści. (anonimowe)

133. Ani me, ani be, ani kukuryku (Wałęsa)

134. Będę latającym prezydentem. (Wałęsa)

135. Jest remis, więc nie przegrałem. (Wałęsa)

136. Nie chcę, ale muszę. (Wałęsa)

137. Jestem za a nawet przeciw. (Wałęsa)

138. Latać z siekierą (Wałęsa)

139. Pamiętam, że na waszym grzbiecie wjechałem do Belwederu. (Wałęsa)

140. Sto milionów (Wałęsa)

141. Zdrowie wasze w gardła nasze (Wałęsa)

142. Falandyzacja prawa (anonimowe)

143. Okrągły Stół (anonimowe)

144. Nie głosując przez lenistwo, dopomagasz komunistom. (wybory 89 r.)
145. Nie bądź durny – idź do urny. (wybory 89 r.)
146. Nie ma wolności bez Solidarności. (wybory 89 r.)
147. Przekujcie kosy na głosy. (wybory 89 r.)
148. Wasz prezydent, nasz premier (Kuroń / Michnik)
149. Gruba kreska (Mazowiecki)
150. Płatni zdrajcy, pacholki Rosji (Moczulski)
151. Nieważne, czy Polska będzie bogata czy biedna – ważne, żeby była katolicka. (Goryszewski)
152. Ładne dziewczyny z orkiestr dętych robią dobrze partiom politycznym. (Tusk)
153. Wolność po to jest, żeby z niej czasem nie skorzystać. (Poniedziałki)
154. Przeszłość ma jednak przyszłość. (F.G. Gentry)